

stoji to nasprotstvo in kaj mu je dalo povod, je neznano. Da je pa na celi stvari nekaj važnega, potrjuje okoliščina, da je italijanska vlada Raduzziju naročila, da naj ostavi Beligrad, kar je ta storil. in da je italijanski poslanik baron Galvagna tudi ostavil Srbijo in to brez vsake odhodne avdijence.

Bolgarija. — Te dni so se vršile volitve v sobranje. Kakor je bilo pač pričakovati, prodrila je vladna stranka in si pridobila veliko večino. V vsem je voljenih le 39 opozicijskih, katerih posamezni bodo pa tudi vlado podpirali. Ostalih 114 mandatov je vladnih. Vlada imela bo torej v sobranji tričetertinsko večino. Ta volitev je pač pokazala, da bo nova vlada živela in da je pri narodu popolnoma vkljub mnogim spletkam nekaterih domačinov in vkljub željam in prizadevanjem inozemcev, ki so toli kmalu pogin napovedali novi vladi in trdili, da si bolgarske vlade brez Stambulova še misliti ni. Ta volitev bo imela ta lep vspeh, da bo vsakdo z naprej motril nadaljni razvoj in prospevanje Bolgarske z večjo mirnostjo in brez predsodkov. — Glede pripoznanje princa Ferdinanda knezom bolgarskim od strani Rusije se poroča, da je knez kmalu po nastopu nove vlade predložil ruskemu carju obširno spomenico, v kateri je mej drugim obrazložil uzroke, vsled katerih je Stambulov moral odstopiti. Car je dal Koburžanu obširno odgovoriti in mu sporočiti pogoje, od katerih izpolnitve je odvisno sporazumljenje z Rusijo. Car zahteva, naj sobranje voli vnovič kneza in naj se obnovi odpravljena določba ustave, da mora prestolonaslednik biti pravoslavne vere. Dokler se ti pogoji ne izpolne, ni govoriti o sporazumljenju mej Rusijo in Bolgarsko.

Rusija. — Zadnji čas se prav mnogo piše o zdravju ruskega carja. Izvestna poročila vedo povedati, da je njegovo zdravje slabo, druga zopet pravijo, da je isto povoljno. Najnovejše se poroča, da se gre cesar zdraviti v Krim. K temu poročilu pa se brzojavlja iz Peterburga, da so vesti o slabem zdravju carjevem popolnoma neosnovane in da car le zaradi slabega zdravja velikega kneza Jurija odpotuje s svojo rodovino za nekaj časa v Krim. Naj bo to ali ono istinito, brezdvomno je, da ves politiški svet želi velikemu miroljubnemu carju Aleksandru III. najboljšega zdravja.

Azija. — Po poročilih, došlih zadnje dni so Japonci zopet močno natepli Kitajce. To Kitajci celo sami potrjujejo. Vsled vedno se ponavljajočih zmag so Japonci polni navdušenja, kar močno pospešuje njih dobre vspehe. Kitajci so bolj mrtvi in strašno slabo organizovani Japonci se sedaj napravljajo, da bi si podjarmili kitajsko sveto mesto. Mukdo to je mesto, kjer leže pokopani kitajski cesarji. Svojedobno je bila navada, da je vsak cesar vsako leto potoval v ta sveti kraj. Zdaj se je ta navada opustila in ponese se vsako leto le podoba cesarjeva tja. Zadnjikrat je cesar kitajski potoval osobno tja l. 1804. Ko bi se primerilo, da bi Japonci res vzeli Kitajcem to sveto mesto, smatral bi versko fanatični kitajski narod to za božjo kazen, češ ker se je cesarjevo potovanje opustilo in meščanska vojska bi bila neizogibna. — Kitajska je vsprejela predlog ruskega in britanskega poslanika, da bi se napravilo premirje, Japonska je pa ta predlog odklonila.

Obrtnija.

Preiskovanje pristnosti barve za pleskarje.

Ultramarin je modro vijoletno ali zelena barva, ki ima v sebi kremenčevo kislino, ilovico, natron in žveplo. Natančnejša sestava še ni znana. Naravni ultramarin je lazurni kamen. Ultramarin je tudi znan pod imenom azurnega ali lazurnega modrila.

Solna kislina razruši lazarinovo modro barvo in se

pri tem nareja žvepleni vodik. Pri tej preiskavi se dene malo barve v poskuševalno steklenico, in pridene solne kisline, ako je pa barva že napleskana, se pa kapne solne kisline in začno zginjati modre barve.

Raztoplina živega natrona, s katero se delajo ravno taki poskusi, kakor s solno kislino, ultramarina nič ne premeni.

Ako nad špiritno svetilnico na platinasti ploči razbelimo ultramarin, se barva le toliko premeni, da ni več tako živa. Vijoličast ultramarin pa postane moder.

Vroča golunova (alaun) raztoplina ne premeni vijoletnega ultramarina, kateri malo na rudeče udarja. Vijoletni ultramarin, kakeršni pa poslednji čas prihaja v trgovino, pa premeni taka raztoplina, ravno tako tudi modri in zeleni ultramarin.

Strupen pa ultramarin ni.

Pariško modrilo je spojina železnega klorita in železnega cijanida. Včasih ima v sebi nekaj kalija. Strupeno to modrilo ni.

Berolinsko modrilo je ravno isto, samo da je zredčeno z belimi zrnami.

Solna kislina pariško in berolinsko modrilo premeni v zeleno in naposled rumeno, če se ogreje. V vodi pa potem zopet dobi modro barvo.

Raztoplina živega natrona razruši to barvo. Raztopi se barva v tej raztopljeni ne popolnoma, temveč ostane na dnu rujava odsedlina. Če pa hudo to barvo razbelimo, postane rudeča.

V solni kislini se raztopi v modro tinto, ki se rabi tudi za pranje perila.

Če pariško modrilo prelomiš, kaže lom bakreni lesk, ki mine, ako ga drgnemo.

V trgovini ima to modrilo tudi druga imena, kakor hortenzijsko, Lujizino, novo, oljnato, prusko, saksonsko, perilno ali vodno modrilo.

Seveda se ta različna imenovana modrila semtertja potem nekoliko ločijo mej seboj, da so bolj ali manj čista.

Thénardovo modrilo, ki se tudi imenuje kobaltovo modrilo, ali pa kobaltov ultramarin, je semtertja strupeno, ker ima večkrat arzen v sebi. Sicer je pa ta barva jako stanovitna. Ne premeni je niti solna kislina, ne raztoplina živega natrona, pa tudi ne huda vročina.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Zadruga prodajalcev manufakturnega blaga v Razradu je sklenila, da bodo njeni člani blago do 20 frankov vrednosti prodajali le proti gotovini, večje množine pa le na točne določene obroke.

Hranilnični uradniki in služniki bodo morali biti zavarovani pri okrajnih bolniških blagajnicah, kakor je odločilo ministerstvo notranjih stvari. Hranilnice se pa temu upirajo, ker so mnoge že preskrbele za svoje uradnike in ker mislijo, da niso navadna obrtna podjetja. O tej stvari bode torej naposled razsojevalo še upravno sodišče.

Nameravani velik kanal. Na Francoskem se je sestavila posebna komisija, ki sedaj proučuje, kako bi se dalo Atlantsko morje s kanalom zvezati s Sredozemskim. Vožna bi

čiji se torej obetajo še hujšji časi. — Prav govori se pa, da je to novo preganjanje poznanskih Poljakov provzročila Lvovska razstava, katero v Nemčiji smatrajo kot agitacijo v dosego celokupnosti Poljakov in v obnovitev poljskega kraljestva.

Rusija, Avstrija in Grška. — Na godovni dan ruskega cara priredil je giški konzul Zakagis v Nišu v Srbiji, kot zastopnik ruskega konzulata, banket, pri katerem je napil ruskemu carju ob jednom pa silno udrihal po Avstro-Ogerski. Vsi navzoči konzuli so namah zapustili dvorano, avstrijski konzul Hektor de Rosa pa je pozval Zakagisa na dvoboj, do katerega pa vsled posredovanja srbskega divizijonerja v Niši ni prišlo. Giška vlada je konzula Zakagisa takoj odpustila iz državne službe.

Rusija. — Vznemirjajoče in nasprotujoče si vesti raznih listov o zdravju carjevem pojasnili so zdaj ruski vladni listi s tem, da potrjujejo, da je cesar res bolan, toda ne nevarno. Okreval ni namreč še popolnoma od hripe katero je imel minolo zimo. K temu pojavila se mu je še bolezen na ledicah, ki pa po izreku zdravnikovem ni opasna. Najbolj pa provzročujejo slabo zdravstveno stanje carjevo skrbi, katere ima za svojega bolnega sina, velikega kneza Jurija in pa utrudljivost od preoblegala dela. Po zatrdilu zdravnikov bo car pod milejim podnebjem, v Krimu, kamor se te dni poda s svojo rodovino, kmalu okreval. Na tem potu spremlja ga ves politiški svet z željo, da bi se miroljubnemu velikemu carju njegovo slabo zdravje kmalu na bolje obrnilo.

Obrtnija.

Preiskovanje pristnosti barve za pleskarje.

(Dalje.)

Šmalta je s kobaltom jako živo modro pobarvano steklo, ki se zmelje in pride kot modra barva v trgovino. Ta barva imenuje se tudi saksonsko, kraljevo ali cesarsko modrilo. Solna kislina jo spremeni v zelenorumeni. Živi natron pa nanjo nič ne vpliva. Tudi se ne spremeni, ako jo hudo razbelimo. Ako šmalto drgnemo ob steklo razpraskava. Ta barva je navadno strupena, ker ima arzen v sebi.

Kromovo rumenilo je dobiti v kaj različnih spremenah. Nekatero je bilo rujavkasto, drugo pa bolj belorumeni. To je odvisno od tega, koliko je primešanih belih tvarin. Te barve imajo različna imena, kakor citrino, gotsko, hamburško, cesarsko, kolonjsko, lipsijsko, pariško in cvikovsko rumenilo.

V solni kislini se raztopi. Raztopljina ima zeleno barvo in na dnu pa ostane nekaj bele odsedline, katera ne zgine, ako raztopljino razgrejemo in močno razredčimo. V natronovej raztopljini se to barvilo raztopi. Raztopljina ima rumeno barvo. Na dnu pa ostane nekaj bele odsedline.

Če je razbelimo se raztopi in dobi rudečerumeni barvo. Na oglji s sodo se pa naredi svinčena zrnca.

V vodi se ta barvila le ne popolnoma raztope, ker je jim primešano več težko raztopljivih stvari kakor ilovice.

Kaselsko rumenilo dobimo, ako raztopimo 10 delov svinčenega okisa in 1 del salmijaka. To rumenilo krista-

lizuje v velikih listih. Imenuje se tudi kemično, rudninsko, monpelliuersko, pariško, ali veronsko rumenilo.

Ako je denemo v solno kislino, dobi pomerančasto barvo, če pa jo le malo poštropimo s to kislino, se pa nič ne spremeni. V natronovej raztopljini (lugu) dobi svetlejšo barvo in se deloma raztopi v živorumeni tekočino.

Če je razbelimo, da beli dim, in izločijo se svinčena zrnca. Ta barva je strupena.

Neapoljsko rumenilo dobimo, ako razbelimo na zraku antimonov okis s svinčeno gladino. V trgovini se imenuje ta barva tudi neapoljska prst. Solna kislina jej da sprva pomerančasto barvo, potem je pa pobeli. Če je razbelimo, daje bel dim in zapusti hrhke zrnca antimonovega svinca. To barvilo je tudi strupeno.

Auripigment ali operment je trojni žvepleni arzen. To barvilo je znano tudi pod imeni kitajsko, kraljevo, perzijsko ali španjsko modrilo. Solna kislina na to barvo nič ne vpliva.

V natronovem lugu se raztopi. Raztopljina ima rumeno barvo. Če prilijemo kisline, se izloči rumena odsedlina.

Če to barvilo močno razgrejemo, se shlapi. Beli dim diši po žveplu in hrenu. V salmijakovem cvetu se ta barva raztopi in raztopljina nima skoro nobene barve. Tudi ta barva je strupena.

Massikot je tudi rumena barva in je po kemični sestavini svinčeni okis. Solna kislina to barvo pobeli. Natronov lug jo pri kuhanji raztopi. Če jo pa raztopimo, pa da svinčena zrnca. Ta barva je strupena.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Zguba železa. Po poskusih neke železniške uprave 7500 km železniškega tiru zgubi pri vsakem vlaku 1 kilo na teži, to je toliko železa ali jekla se oddrgne v prah in je za zmirom zgubljenega. Ker smemo računati, da povprek na vsaki progi gre na dan 10 vlakov in je na zemlji pol milijona kilometrov železnic, se slednji dan zgubi 60 kilogramov železa oziroma jekla. To pa vendar ne pride dosti v poštev, kajti teh 20.000 milijonov kilo šin bi se popolnoma zdrgnilo še le v 1000 letih.

Poljski rokodelci pri cesarji. Ko je bil cesar v Galiciji, je bila šla ga prositi deputacija rokodelcev, da se obrtni red spremeni v zmislu sklepov obrtnih shodov. Cesar je opomnil, da je reforma obrtnega zakona težavna stvar, da pa se občno priznava težavno stanje malih obrtnikov.

Kmetijstvo.

Črtice o kmetijski kemiji.

P r s t.

(Dalje.)

Poleg kalijevih spojin so velike važnosti za kmetijstvo natrijeve spojine, katere se nahajajo v zemlji. Natrij je ravno tako kakor kalij kovina, ki se zaradi svoje velike kemične sorodnosti s kislecem v prirodi nikjer nespojena ne nahaja. Natrijeve spojine se pa nahajajo v

je telegrafično povabil carja, da naj se pride zdraviti v milo podnebje ob francoski rivieri. Naša presv. cesarica je povabila carja v svojo vilo na otok Kif. — Za časa odsotnosti carja iz Peterburga nadomeščal ga bo carevič, katerega bo podpiral nalašč v to svrhu imenovan sovet.

Rusija in Bolgarija. — Ruskim listom poroča se iz Sofije, da se početkom novega šolskega leta uvede na Bolgarskem v vse srednje šole, semenišča in druge šole ruski jezik kot obligaten predmet. Dotična naredba naučnega ministerstva je baje že izšla. — Ta najnovejša uredba v Bolgarski jasno kaže prijazno sapo, ki je tu začela veti napram Rusiji. — O volitvah v sobranje bolgarsko vedo povedati ruski listi, da se volitev ni višila svobodno, kakor trdijo vladni bolgarski listi, temveč, da se je od vlade na vso moč pritiskalo po ne katerih krajih na volilce. Po temtatem je lahko umevna sijajna zmaga vlade.

Francija in Nemčija. — Pred kratkim vsprejel je nemški cesar nekega v Berlinu se mudečega Francoza v avdijenci. Mej drugim je cesar Francozu rekel, da ve, da so Francozi napram njemu nezaupljivi, da vidijo v njem barbarskega carja, ki teži po vojski. Če je bil moj oče vojskoželjen, nisem jaz in želim najiskreneje miru. Povabil je cesar na to Francoza, da ga ob prihodnjem postanku v Berlinu zopet poseti. Francoz je rekel, da ne upa, da bi imel zopet kmalu čast govoriti ž njim. Na to je rekel cesar, vidimo se pa v Parizu Francoza je to presenetilo. Cesar to videvši je rekel: Da, da l 1900 povodom francoske razstave; jaz poznam značaje Francozov in vem, kaj mi je storiti, da mi bo pohod pariške razstave mogoč. To vest prinaša neki francoski list. Z ozirom na to, da nemški cesar tudi sicer v marsičem kaže približevanje k Franciji, je ta vest verojetna.

Francija in Anglija. — Razmere mej Francijo in Anglijo niso ravno najboljše. Prijateljski odnošaji mej tema dvema državama so vedno slabši. Te dve velevlasti imata, kakor znano, več skupnih interesov pri raznih pomorskih kolonijah. Francoski poslanik v Londonu, Decrais bil je precej popustljiv in vseskozi pomirljiv, zato je Anglija lahko shajala s Francijo. Novi poslanik pa je energičen mož, ki ostreje zastopa francoske koristi napram angleški. Vsled tega je nastal mej tema velevlastima konflikt, ki vedno bolj narašča. Poroča se, da sta si vladi zadnji čas pošiljali prav ostre note, ne da bi bilo kaj v javnost prišlo. Raznim spornim točkam mej obema državama, pridružila se je zadnji čas še kitajsko-japonska vojska. Francozom ni povšeči, da se Angleži hočejo potegniti za Kitajce nasproti Japoncem. Mej tem, ko raste spor mej Francijo in Anglijo, pa pospešuje nemški cesar približanje Nemčije Franciji.

Obrtnija.

Preiskovanje pristnosti barv za pleskarje.

(Dalje.)

Zelen ultramarin je podobne sestave kakor modri. Solna kislina ga razruši in pri tem nastaja smrdljivi žvepleni vodik. Živi natron pa na to barvo nima nobene vpliva. Vroča galunova raztopljina ga raztopi. Če ga razbelimo v hudi vročini, dobi zeleni ultramarin po vrhu rudečerujavo barvo. Sicer se pa dosti pri vročini ne spremeni. Ta barva ni strupena.

Znane so zelene bakrene barve: a) bremersko zelenilo v rahlih, modrorumenih kosih, često pomešano z

mavcem; b) brunšviško zelenilo, ki je podobno prejšnjemu, samo da je živejše in pomešano s težkimi stvarmi; c) zeleni volk ali očetnokisli bakreni okis. Te barve se razstope v solni kislini v rumenkastozeleno raztopljino. Prva in druga pri tem pustita neki beli ostanek, ki se ne razstopi. Raztopljina živega natrona te barve počrni, ako jih v nji kuhamo. Če jih razbelimo v plamenu, dajo plamenu ob robu zeleno barvo in počrne. Če pridenemo sode in jih razbelimo na oglji dajo bakreni lesk. Če solnokisli raztopljini teh barv pridenemo salmijakovega cveta postane močno modra. Če zeleni volk ogrejemo v solni kislini, daje od sebe očetno paro. Vse te barve so strupene.

Arzenikove zelene barve so pa vse jako strupene. Najbolj znani sta švedsko zelenilo in švajnfurško zelenilo, ki imata v trgovini še celo vrsto družih imen. Solna kislina ju raztopi. Raztopljina je rumenozelena. Živi natron temu zelenilu da modrikasto barvo; v vročini je pa porumeni ali pa porudeči.

V vročini se ti dve barvi počrni in se topita, ako nista pomešani z drugimi neraztopljivimi stvarmi. V vročini dajo arzenikove barve bel po česnju dišeč dim. Rob plamena dobi od njih zelenkasto barvo.

Zelena prst je kremenčevokisli železni okisec pomešan s kalijem ali magnezijo. Ta barva je znana tudi kot češko, veronsko, cipriško, francosko in kamneno zelenilo. V solni kislini se rujavkastorumeno raztopi, ako se razgreje, v raztopljini živega natrona pa nekoliko temneje. Če je razbelimo postane ta barva rujavorudeča. Strupena pa ni.

Zeleni cinober je zmes berolinskega modrila in kromskega rumenila. Imenuje se tudi kromovo, neapeljsko, listno, ali oljno zelenilo. Solna kislina zelenemu cinobru da modrozeleno barvo. Če se rabi močno solna kislina, se iz raztopljine izločijo beli kristali. Raztopljina živega natrona pa to barvo porumeni. Če jo razbelimo z ogljem in ostane rujav ali pa rujavo rumen ostanek. Če se razgreje s sodo na lesnem oglji daje mehka svinčena zrnca. Zeleni cinober je malo strupen.

Guignetovo zelenilo, ki se tudi smaragdovo zelenilo imenuje, se v solni kislini raztopi v zeleno raztopljino, živ natron, pa tudi vročina na to barvo ne vplivata. Strupena pa ni.

Rimannovo zelenilo se naredi, ako razbelimo kobaltcv okisec s solitarnokislím cinkovim okisom. Rimannovo zelenilo se v trgovini imenuje kobaltovo, saksonsko ali cinkovo zelenilo. Na to barvo ne vplivajo solne kisline, živi natron in vročina. To barvilo je le malo strupeno, ako nima arzena v sebi.

Borovokisli bakreni okis je zelena barva, katero se raztopi v solni kislini. Raztopljina ima rumeno zeleno barvo. V raztopljini živega natrona se raztopi. Raztopljina je jako čista. Ostane pa neki črn ostanek. Če to barvo razbelimo, se topi, ali zelena ostane. Strupena je kakor druge bakrene zelene barve. (Dalje sledi.)